

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

УДК: 327 (477:498)

© Сергій Бостан
(м. Чернівці)

ВСТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНО-РУМУНСЬКИХ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН

На пострадянському політичному просторі відносини України та Румунії привертають особливу увагу, оскільки в них відбувається активне формування нового змісту та формату стосунків цих держав. Взаємини офіційного Києва та Бухареста далекі від безхмарності та відсутності проблем і суперечок. У новітній історії взаємних стосунків мали місце серйозні ускладнення, навіть взаємні звинувачення та періоди охолодження. Добросусідські відносини між Україною та Румунією є важливим фактором їх власного успіху на шляху здійснення глибоких перетворень у суспільстві та господарюванні, у способі мислення та політичної поведінки громадян цих „нових демократій”.

Ключові слова: Україна, Румунія, україно-румунські відносини, посткомуністичний час, державний кордон, уряд, історія, зовнішня політика.

Актуальність теми дослідження. Формування нових взаємин між східноєвропейськими державами, яке відбувається у посткомуністичну добу, вимагає особливої уваги науковців і громадськості. Адже саме терени Східної Європи у ХХ сторіччі були позначені трагічними військовими конфліктами, тоталітарними та авторитарними політичними експериментами, а в цілому відзначалися суспільною нестабільністю. Ця нестабільність пронизувала життя пересічних мешканців регіону протягом всього життя, впливаючи на економічні, політичні та духовно-культурні процеси.

Добросусідські відносини між Україною та Румунією є важливим фактором їх власного успіху на шляху здійснення глибоких перетворень у суспільстві та господарюванні, у способі мислення та політичної поведінки громадян цих „нових демократій”. Оскільки Румунія пройшла досить складний шлях свого розвитку та стала частиною світового співтовариства набуває актуальності детальний аналіз даних трансформаційних процесів в Румунії та її європейських та євроатлантичних інтеграційних намагань. Для України, яка прагне інтегруватись до світової спільноти, досвід південного сусіда є надзвичайно важливим і корисним, саме тому дослідження даної теми є актуальним та доцільним в подальшому вивченні. Основними проблемами з якими довелось зіткнутись в процесі дослідження виявилися необхідність використання румуномовних джерел та аналіз значної частини законодавчої бази.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідницької роботи полягає у висвітленні та аналізі україно-румунських міждержавних відносин, їх основних напрямків становлення та розвитку, вивченні румунського досвіду інтеграції до європейських та світових структур та виявлення нових перспектив в двосторонніх стосунках. Реалізація поставленої мети

обумовлює необхідність вирішення таких основних завдань: аналіз процесу встановлення україно-румунських відносин та передумов їх виникнення; визначення особливостей формування договірно-правової бази україно-румунських міждержавних відносин; дослідження процесу формування україно-румунського державного кордону; дослідження україно-румунської співпраці в питаннях європейської та євроатлантичної інтеграції; визначення особливостей транскордонного співробітництва України та Румунії.

Практичне значення дослідження полягає у використанні її результатів у навчальному процесі, а також органами законодавчої та виконавчої влади, місцевого самоврядування, засобами масової інформації у їх практичній діяльності, спрямованій на вирішення двосторонніх конфліктів та вдосконалення участі нашої країни у провідних міжнародних організацій і можливого членства України в НАТО і ЄС.

Історіографія і джерельна база. В роботі використані міжнародні договори, що регулюють україно-румунські стосунки, закони, постанови та інші документи, в яких розкриваються принципи ведення зовнішньої політики України та Румунії, наукові публікації українських вчених та статті українських і румунських публіцистів та політиків в друкованих та електронних виданнях.

Виклад основного матеріалу. Україна, будучи частиною Радянського Союзу, фактично стала провадити відносно самостійну зовнішню політику після підписання Статуту ООН на конференції в Сан-Франциско 26 червня 1945 року. Саме з цього моменту Українська Радянська Соціалістична Республіка (УРСР), так як вона іменувалася на той час, почала вступати в міжнародні організації та вести міждержавні переговори від імені УРСР. Хоча всі країни прекрасно розуміли про величезну залежність союзних республік від Москви, але номінально згідно Конституції Радянського Союзу від 1936 року (в редакції від 1944 року) кожна з республік СРСР володіли обмеженим суверенітетом, власною конституцією, правом вільного виходу з СРСР, правом на зовнішньополітичну діяльність, включаючи укладання міжнародних договорів та обмін дипломатичними місіями з іншими державами [3].

На цей час Румунія, яка входила до складу гітлерівської коаліції і фактично вважалася державою, яка прогнала Другу Світову війну була в стані війни з переважною більшістю країн і була змушена підписати мирні угоди, які не зовсім відповідали її державним інтересам. Хоча до уваги і було взято той факт, що в 1944 році після повалення фашистської влади в Румунії, вона оголосила війну гітлерівській Німеччині.

Фактично першим фундаментальним договором, підписаним як Румунією так і УРСР, був Мирний договір з Румунією від 10 лютого 1947 року підписаного союзниками в Парижі. Згідно цієї мирної угоди Румунія, отримавши мир і гарантії подальшої міжнародної інтеграції, змушена була поступитися частиною своєї території. Територіальні пункти мирної угоди з Румунією передбачали відновлення її кордонів за станом на 1 січня 1941 року, за винятком румуно-угорського кордону, який було визначено в межах, що існували на 1 січня 1938 року. До Румунії відійшла Північна Трансільванія, відторгнена від неї на користь Угорщини за рішенням Віденського арбітражу від 30 серпня 1940 року. Постанови цього арбітражу було визнано недійсними. Південна Добруджа, втрачена Румунією за угодою в Крайові у вересні 1940 року на користь Болгарії, лишилась у складі Болгарії. Радянсько-румунський кордон встановлювався при цьому у відповідності з радянсько-румунською Угодою від 28 червня 1940 року і радянсько-чехословацькою Угодою від 29 червня 1945 року. Згідно цих угод Бессарабія, Північна Буковина, район Герца та Закарпаття переходили до складу Радянського Союзу. Таким чином було створено Молдавську РСР та збільшено територію Української РСР, яка на той момент за виключенням Криму, переданому УРСР в 1954 році та острова Зміїного, переданого Радянському Союзові Румунією разом з частиною дельти Дунаю в 1948 році відповідала сучасним територіальним межах незалежної України [10, с. 41-45]. З цього можна зробити висновок, що „пакт Молотова – Ріббентропа”, який фактично став „основою” для підписання угод між Радянським Союзом та країнами Центрально-Східної Європи стосовно врегулювання кордонів у повоєнний період, а також самі ці угоди призвели до формування сучасних меж Української держави.

Українсько-румунські міждержавні відносини в радянський період зводились в основному до співпраці в рамках Чорноморського співробітництва, дунайського судноплавства, торгівлі та риболовства. Укладати двосторонні договори та вести самостійну зовнішню політику Україна так і не змогла, тому можна зробити висновок, що Українська РСР виявляла себе в міжнародних відносинах такою мірою, якою мірою цього потребував Кремль для реалізації своїх зовнішньополітичних планів та намірів.

Кінець 80-х – початок 90-х років ХХ ст. був ознаменований значними трансформаційними процесами на політичній карті Центрально-Східної Європи. Як Україна, так і Румунія в перші роки після розпаду Радянського Союзу переживали важку глибоку та затяжну кризу. Більшість уваги державних лідерів приділялась стабілізації ситуації всередині своїх країн, виведення економіки з занедбаного стану та формування нової політичної еліти, яка б визначала долю країни в наступні десятиріччя. Ситуація у світі так само не додавала оптимізму [9]. В Центрально-Східному регіоні Європи розпочинається затяжний

період трансформаційних процесів, який триває до сьогоднішніх днів. „Холодна війна” закінчилась, а світ з біполярного почав перетворюватись в монополярний. Не було зрозуміло на кого тепер треба орієнтуватись у своїй зовнішній політиці. Хаос в економіці, непорозуміння та сперечання в політиці, тиск світової спільноти: саме в таких умовах Україна виходить на міжнародну арену незалежною державою і починає встановлювати перші дипломатичні контакти з іншими країнами та врегульовувати відносини з сусідами, в тому числі і з Румунією.

З 1991 року починається нова сторінка в історії України та в системі її міжнародних відносин. Це одразу почало проявлятися, коли вона стала швидко набирати політичного визнання у світі та інтенсивно налагоджувати дипломатичні відносини з багатьма країнами далекого зарубіжжя.

Основним документом, який визначав принципові засади розбудови державотворчих процесів, у тому числі в сфері зовнішньої політики, став Акт проголошення незалежності України, прийнятий 24 серпня 1991 року [1]. Виходячи з цього документу, Верховна Рада України 2 липня 1993 року схвалила „Основні напрямки зовнішньої політики України”.

Важлива складова формування та реалізації зовнішньої політики України – це визначення її основних напрямів, пріоритетів та функцій. Головними напрямками зовнішньої політики України є: розвиток двосторонніх відносин; участь в європейському співробітництві; розбудова відносин у рамках СНД; участь у роботі ООН, інших міжнародних організацій. Кожен з цих напрямів має комплекс пріоритетів, які зумовлюються національними інтересами України, турботою про збереження загального миру і рівноправного співробітництва.

Основними пріоритетами та функціями зовнішньої політики України відповідно до її загальнонаціональних інтересів та завдань є: забезпечення національної безпеки; створення умов, необхідних для нормального функціонування національної економіки; сприяння науково-технічному прогресові в Україні, розвитку її культури та освіти; участь у вирішенні глобальних проблем сучасності; інформаційна функція; зв'язки з українською діаспорою [4].

Саме на цих положеннях будувалась зовнішня політика України в перші роки своєї незалежності та зазнала незначних змін на сучасному етапі свого розвитку.

Перші кроки на зовнішній арені, досягнення, а також труднощі та проблеми в царині міжнародних відносин пов'язані з періодом президентства Леоніда Кравчука. Міністерство Закордонних Справ України очолював на той час фаховий дипломат Анатолій Зленко. Упродовж трьох місяців Україну як незалежну державу визнали понад 140 країн світу. Одними з перших заявили про це Польща, Канада, США, Італія, Бельгія, Індія, Японія, Китай, Австралія, країни Латинської Америки, Скандинавії та ін. Впродовж 1992 року Україну визнали

ще 64 країни світу. Міністерство закордонних справ почало розгортати мережі своїх посольств і консульств. Уже до середини 90-х років Україну визнали майже всі країни – члени ООН, а 100 країн налагодили з нею дипломатичні відносини. Головна ідея національної зовнішньої політики визначалася надбаннями світової міжнародної практики [8].

Падіння тоталітарного режиму Чаушеску і прихід до влади в Румунії демократичних сил, а також проголошення незалежності України в 1991 році внесли суттєві зміни в українсько-румунські відносини. Перед румунським парламентом та урядом, політичними партіями і суспільними організаціями виникла проблема розробки нової стратегії двосторонніх відносин з суміжними країнами.

8 січня 1992 року незалежність України визнала Румунія, а вже невдовзі у спільному комюніке міністрів закордонних справ України Анатолія Зленка та Румунії – Адріана Настасе, виходячи зі спільного бажання розвивати двосторонні відносини і беручи до уваги принципи Хельсінкського Заключного акта і Паризької Хартії для нової Європи, Румунія і Україна вирішили встановити дипломатичні відносини, починаючи з 1 лютого 1992 року, і якнайшвидше заснувати посольства в Києві і, відповідно, в Бухаресті. З цього моменту офіційно розпочинається історія двосторонніх відносин між Румунією та Україною [6].

Наступним кроком в українсько-румунських відносинах було підписання протоколу про зв'язки між законодавчими органами двох країн. Це відбулося 2 квітня 1992 року в Бухаресті. Тоді голови законодавчих органів України та Румунії домовилися про початок двостороннього співробітництва. В цьому протоколі було зазначено, що парламенти обох країн з метою сприяння розвитку міждержавних двосторонніх відносин домовилися про співпрацю в політичній, економічній, соціальній, науково-технічній, культурній, інформаційній, гуманітарній сферах, в питаннях захисту навколишнього середовища та в консолідації позиції на міжнародній арені [5]. Ці домовленості стали першими в історії двосторонніх відносин між двома незалежними державами.

Одразу після встановлення дипломатичних відносин між двома країнами Генеральне консульство Румунії в Києві було трансформовано у Посольство Румунії в Україні. А 24 вересня 1992 року було засновано Посольство України в Румунії. На цьому держави не зупинилися і впродовж наступних років, виходячи з потреби поглибити співпрацю на міждержавному рівні, у грудні 2001 року було відкрито Генеральне консульство України у Сучаві. Натомість в Чернівцях та Одесі почали функціонувати генеральні консульства Румунії. Безперечно ці всі події стосовно відкриття дипломатичних представництв в обох країнах стимулювали розвиток взаємовідносин між двома країнами.

Виходячи із концепції євроатлантичної інтеграції Румунії, Бухарест був зацікавлений в налагодженні

українсько-румунських відносин. На думку колишнього міністра закордонних справ Румунії Т. Мелешкану, „Україна є найбільш важливим сусідом Румунії з політичної та економічної точки зору”. В інтерв'ю газеті „Românul” Т. Мелешкану, зокрема підкреслював, що „Україна – найбільша країна, з якою межую Румунія, дуже важливий ринок для нашої країни і, не в останню чергу, країна, до складу якої включені території, що є складовою частиною румунської національної держави. Тому відносини з Україною мають для Румунії пріоритетний характер” [4, с. 279].

Однак в перше десятиріччя так і не вдалось повністю усунути протиріччя в розвитку румунсько-українських відносин, на які впливає менталітет, сформований у 1965-1989 роках. Як відомо, в ці роки вся ідеологічна робота Румунської комуністичної партії спрямовувалась на виховання населення в дусі „національного патріотизму” і, безумовно, сприяла формуванню у багатьох румунів націоналістичних почуттів, на які опирався режим Чаушеску в своїй внутрішній та зовнішній політиці. Чаушеску використовував не тільки один козир – комунізм, але й мав в запасі й інший, не менш руйнівний за своїм впливом, – націоналізм, точніше, ультра націоналізм, шовінізм, ксенофобія, антисемітизм. Щоб маніпулювати людьми він намагався грати не на комуністичних переконаннях, яких насправді й не було, а на націоналістичних забобонах, які, на жаль, жили в серцях у багатьох румунів.

Початковий етап становлення українсько-румунських відносин затьмарила спроба Румунії висунути фактично прямі територіальні претензії до України. 24 червня 1991 року було ухвалено „Декларацію Парламенту Румунії про пакт „Ріббентропа – Молотова” та його наслідки для України”, в якій мова йшла про „приналежність Бессарабії, повіту Герца та Північної Буковини Румунії” [11, с. 302].

У відповідь Верховна Рада Української РСР у своїй заяві від 5 липня 1991 року проголосила, що остаточна ліквідація іноземного панування на українських землях стала складовою післявоєнного врегулювання в Європі. Державні кордони України були визнані на Паризькій мирній конференції 1946 року і зафіксовані в Мирному Договорі з Румунією 1947 року. Таким чином існуючий державний кордон між Україною та Румунією – не результат пакту Ріббентропа – Молотова, а підсумок післявоєнного мирного врегулювання, яке було підтверджено в Гельсінкському заключному акті та інших документах НБСЄ. Верховна Рада Української РСР розцінила заяву схвалену парламентом Румунії, як таку, що суперечить духу та букві Гельсінкі, спонукає до перегляду повоєнних кордонів, заперечує право українського народу бути господарем на своїй території. Офіційну позицію Бухаресту було розцінено як територіальні претензії до України [2].

Однією з наступних акцій щодо України стало ухвалення 28 листопада 1991 року румунським

парламентом Декларації про референдум в Україні, в якій Північна Буковина, повіти Герца і Хотин, а також Південь Бессарабії були оголошені „румунськими територіями”.

Таким чином, посткомуністичні трансформації румунського суспільства та влади не привели одразу ж до одужання від націоналістичної нетолерантності. Тому українсько-румунські відносини на початку 90-х років характеризувались певними труднощами, котрі, в першу чергу, зумовлювались тим, що територіальні претензії, котрі раніше висувались до Радянського Союзу, після його розпаду були перенесені на Україну. Нормальному розвитку міждержавних відносин завдавало політичної шкоди тенденційне використання Бухарестом деяких питань історії, насамперед – про національно-територіальну приналежність Північної Буковини, колишніх Хотинського, Аккерманського та Ізмаїльського повітів Бессарабії.

Саме територіальні претензії затримали розробку та підписання двостороннього політичного договору між Україною та Румунією в перші роки після встановлення дипломатичних відносин. Труднощі, котрі стояли на шляху створення та підписання базового Договору, мали своє коріння в одному із стратегічних завдань зовнішньої політики Румунії в першій половині 90-х років, а саме: „Створення умов для реалізації в перспективі возз'єднання нації в історичних природних кордонах Румунії”, – підкреслювалось у звіті про діяльність МЗС Румунії в 1991-1992 роках, надрукованому в журналі „Lumea” [12]. У ці роки румунська преса мусувала тезу про те, що українсько-румунські кордони начебто не гарантовані міжнародними договорами і тому можуть бути переглянуті. Мотивувалось це тим, що Україна в той час, коли підписувались означені документи, начебто не була суб'єктом міжнародного права і не приймала участі в їх підписанні. Звісно, ця мотивація не витримує критики, оскільки Українська Радянська Соціалістична Республіка приймала участь, поряд з іншими союзними державами, в підписанні мирного договору з Румунією в 1947 році, Україна була і є членом ООН з часу заснування цієї міжнародної організації.

У Румунії до України ставились як до своєрідного „буфера” між своєю країною і Росією, а в українській багатовекторній зовнішній політиці того часу південний і південно-західний напрямки відійшли на другий план. Як в Україні, так і в Румунії у той період зростають праві сили, які були схильні до однобічного тлумачення історичного минулого та міжнаціональних проблем сьогодення. І хоча ці сили мали незначне представництво в урядових структурах, їх діяльність значною мірою спрямовувались на загострення українсько-румунських протиріч. Зокрема, в Бухаресті були поширені ідеї створення Великої Румунії включно з Північною Буковиною та частиною Бессарабії [8, с. 281-282].

Саме в таких складних умовах формувались двосторонні відносини між Україною та Румунією.

Різні погляди на історію суміжних територій між двома країнами та вплив радикальних націоналістичних ідей на свідомість людей за часів комуністичних режимів призвели до значних міждержавних протиріч, через які довго не вдавалось створити основні засади двостороннього співробітництва в дусі здорового глузду та добросусідства та підписати основний базовий Договір між Україною та Румунією. Лише в середині 90-х років ХХ століття напруження дещо спало і двосторонні відносини між двома державами отримали новий імпульс. Гостра економічна криза в Україні та Румунії, пошук власного місця в міжнародній системі розподілу праці, необхідність співробітництва для вирішення певних політичних та економічних завдань підштовхнули українське і румунське керівництва до взаємних компромісів і налагодження сталих добросусідських відносин між двома державами.

Джерела та література:

1. Акт проголошення незалежності України // Голос України. – 1991. – 27 серпня;
2. Заява Верховної Ради Української РСР (з приводу заяви румунського парламенту „Про пакт Ріббентропа – Молотова і його наслідки для Румунії”) від 5 липня 1991 року // Україна на міжнародній арені: Збірник документів і матеріалів 1991-1995 рр. у 2-ох томах / Редкол.: Г.Й. Удовенко (голова), Б.М. Гудима, Ю.О. Рилач та ін. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – Т 1. – 1998. – С. 61-62;
3. Конституція СРСР 1936 року. – Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=18986&pg=1> (дата перегляду. – 16.03.2009);
4. Постанова Верховної Ради України Про Основні напрями зовнішньої політики України від 02.07.1993 року. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3360-12> (дата перегляду. – 23.03.2009);
5. Протокол про зв'язки між Верховною Радою України і Парламентом Румунії від 02.04.1992 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.2601.0> (дата перегляду. – 23.03.2009);
6. Спільне комюніке Міністрів закордонних справ України і Румунії про встановлення дипломатичних відносин від 01.02.1992 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=642_016 (дата перегляду. – 23.03.2009);
7. Григоришин С. Україна у зовнішньополітичній стратегії постсоціалістичної Румунії // Україна-Румунія-Молдова: Історичні, політичні та культурні аспекти взаємин. – Чернівці: Букрек, 2002. – С. 279-286;
8. Дані Посольства України в Румунії. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/romania/ua/publication/content/980.htm> (дата перегляду. – 11.03.2009);
9. Илиеску, Ион. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki> (дата перегляду. – 09.04.2009);
10. Манжол В. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-і роки): Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 567 с.;
11. Троян С., Христюк Т. Румунський вектор зовнішньої політики України в 1991-2001 рр. // Україна-Румунія-Молдова: Історичні, політичні та культурні аспекти взаємин. – Чернівці: Букрек, 2002. – С 297-315;
12. Lumea. – 1992. – № 46. – 25 februarie.

Sergii Bostan

Formation of the Ukrainian-Romanian Interstate Relations

On Post-Soviet political space of the relation of Ukraine and Romania deserve a special attention as in them there is an active formation of the new maintenance and a format of relations of these states. Relations of official Kyiv and Bucharest are far from absence of problems and conflicts. In a modern history of joint relations serious complications,

УДК: 327(73:470+571)

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США СТОСОВНО РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОСИН

У даній статті аналізується нормативно-правова база двосторонніх відносин Сполучених Штатів Америки та Російської Федерації, розглядаються основні загальні положення документів та простежується їх вплив на розвиток та інтенсифікацію американсько-російського співробітництва у різних сферах. Звертається увага на процес формування нормативно-правової бази як такої, що покликана сприяти створенню відповідних умов для розвитку партнерського діалогу Сполучених Штатів та Росії на різних рівнях. Зміст партнерства між державами визначався, перш за все, такими двосторонніми документами, як Кемп-Девідська декларація, Хартія російсько-американського партнерства і дружби, Ванкуверська декларація та Московська декларація.

Ключові слова: американсько-російські відносини, нормативно-правова база, зовнішньополітичний курс, співробітництво, партнерство, двосторонні документи, „холодна війна”, декларація, хартія, міжнародні відносини.

Одним з провідних суб'єктів міжнародних відносин, на який був спрямований зовнішньополітичний курс Сполучених Штатів Америки на пострадянському просторі одразу після розпаду Радянського Союзу, можна вважати Російську Федерацію. Звертаючись до історії, можна з впевненістю стверджувати, що діалог між офіційними Вашингтоном і Москвою перманентно мав вплив на треті сторони, не залишаючи осторонь світове співтовариство. За тих умов, які окреслилися на початку 90-х років ХХ століття, важливим було визначити, за якими векторами будуть спрямовуватися двосторонні відносини між США та Росією на новому етапі і як вони впливатимуть на перебіг міжнародних відносин загалом у перспективі. Аналіз нормативно-правової бази дозволяє визначити ті підвалини американсько-російських двосторонніх відносин, які були закладені у новому зовнішньополітичному курсі США стосовно Російської Федерації в рамках загальної американської стратегії на пострадянському просторі. Це зумовлює актуальність теми нашої роботи, що посилюється тенденціями зміни формату американсько-російського діалогу в останні роки.

Початкова орієнтація російської зовнішньої політики на тісне співробітництво із Заходом ще

even mutual recriminations and direct claims took place. Friendship between Ukraine and Romania is an important factor of their own success on the way of radical changes to community and an economy, in the way of thinking and political behaviour of these „new democracies”.

Key words: Ukraine, Romania, the Ukrainian-Romanian relations, postcommunist time, frontier, government, history, foreign policy.

© Надія Бурейко
(м. Чернівці)

на початку 90-х років дала поштовх для прийняття рішення керівництвом Сполучених Штатів та Росії розвивати відносини на основі принципу партнерства. Досліджуючи запропоновану тематику, ми ставили за мету здійснити аналіз тих двосторонніх документів, які визначали зміст цього партнерства. Поставлена мета зумовила наступні завдання: дослідити нормативно-правову базу двосторонніх відносин США та Росії; визначити, які документи заклали основу для американсько-російського співробітництва; проаналізувати основні положення Кемп-Девідської декларації, Хартії російсько-американського партнерства і дружби, Ванкуверської декларації, Московської декларації та їх вплив на становлення та подальший розвиток американсько-російських відносин.

Варто зауважити, що багато дослідників дають неоднозначну оцінку задекларованому партнерству США та Росії, коливаючись від визначення американсько-російських відносин термінами „партнерство” і „союз” аж до „суперництва”. Визначення змісту американсько-російських відносин на сучасному етапі є досить актуальним. Так, велику увагу проблематиці партнерства між США та Росією приділяють у своїх роботах дослідники Кременюк В. [10, с. 3-14], Кортунов С. [9, с. 67-87], Рогов С. [12, с. 5-14], використовуючи поняття „стратегічного”, „прагматичного”, „обмеженого” чи „зрілого” партнерства. Американські ж дослідники досить стримано сприймали задеклароване партнерство між державами, вичікуючи розвиток подій на перспективу. Але в будь-якому разі, на нашу думку, слід наголосити на важливості та історичному значенні Кемп-Девідської декларації 1992 року, як документа, що поклав початок нового етапу розвитку відносин між США та Росією, ознаменував остаточне завершення періоду „холодної війни” та поставив перед двома державами нові завдання пошуку основи і нового змісту двосторонніх відносин. Саме в Кемп-Девідській декларації американська і російська сторони заявили, що „не розглядають один одного як потенційних супротивників”, а „їх відносини характеризуються віднінн дружбаю і партнерством, яка базуватиметься на взаємній довірі, повазі та прихильності до демократії та економічної свободи”. Крім того, в декларації йшла мова про те, що обидві сторони будуть прагнути до